

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ**

**ШЕРХАН МҰРТАЗА АТЫНДАҒЫ
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ТАРАЗ УНИВЕРСИТЕТІ**

«БЕКІТІЛДІ»

**Шерхан Мұртаза атындағы
Халықаралық Тараз университетінің
ректоры, п.ғ.д., профессор**

М.Н.Сарыбеков

2026 ж.

«АНТИПЛАГИАТ»

автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже

Тараз 2026 ж.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

КІРІСПЕ

1. ДАЙЫНДАЛДЫ ЖӘНЕ ЕНГІЗІЛДІ

Академиялық саясат басқармасы

2. ҚҰРАСТЫРУШЫЛАР

Академиялық жұмыстар жөніндегі
проректоры
А.С. Кадырова

Академиялық саясат басқармасының
басшысы
Б.Қ.Жундибаева

«Антиплагиат» бағдарламасының
сарапшысы
А.Х. Бердикулова

3. УНИВЕРСИТЕТ ПРЕЗИДЕНТІНІҢ БҰЙРЫҒЫНА СӘЙКЕС, КЕЗЕКТЕН ТЫС ОТЫРЫСТА ҚАРАЛЫП, БЕКІТІЛДІ

№ 1 от 01.09.2025

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

МАЗМҰНЫ

1.	Терминдер мен анықтамалар.....	4
2.	Жалпы ережелер.....	5
3.	Нормативтік құжаттар.....	7
4.	«Антиплагиат» АБ жұмысының ұйымдастырылу тәртібі.....	8
5.	Оқушылардың жазбаша жұмыстарын плагиатқа тексеру тәртібі.....	9
6.	Танысу парағы.....	13

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

2. Жалпы ережелер

1.1 «АНТИПЛАГИАТ» жүйесінде жазбаша жұмыстарды плагиатқа тексеру тәртібі туралы» (бұдан әрі – Ереже) студенттердің және Халықаралық Шерхан Мұртаза атындағы Тараз Университеті профессорлық-оқытушылық құрамының жазбаша жұмыстарының плагиатқа тексерілу рәсімін белгілеу мақсатында әзірленген.

1.2 Академиялық адалдық Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті студенттері мен профессорлық-оқытушылық құрамының құндылықтар жүйесінде басты орын алады және академиялық еркіндікке қол жеткізу мен университет миссиясын іске асырудың міндетті шарттарының бірі болып табылады.

1.3 Барлық жазбаша жұмыстар «Антиплагиат» автоматтандырылған бағдарламасы (АБ) арқылы плагиатқа тексеруден өтеді. «Антиплагиат» АБ студенттердің барлық жазбаша жұмыстарын (оқыту бағдарламалары, дипломдық жұмыстар, магистрлік диссертациялар, курстық жұмыстар, рефераттар, СОР, СӨЖ және т.б.) міндетті түрде тексеруге арналған.

1.4 Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университеті барлық қызметкерлерінің ғылыми-зерттеу және оқу-әдістемелік жұмыстары университетте жариялау үшін ұсынылғанда, олар міндетті түрде «Антиплагиат» АБ арқылы плагиатқа тексеруден өтуі қажет.

1.5 «АНТИПЛАГИАТ» жүйесінде жазбаша жұмыстарды плагиатқа тексеру тәртібі туралы Ереже студенттердің және университеттің профессорлық-оқытушылық құрамының жазбаша жұмыстарын оригиналдылығын тексеруге арналған. Бұл Ережені енгізу студенттер мен профессорлық-оқытушылық құрамды тәуелсіз жұмыс істеуге ынталандырады, мәтін жазу дағдыларын дамытады, дереккөздермен тиімді жұмыс істеуді үйретеді және олардың шығармашылық бастамаларын көрсетуін қажет етеді.

1.6 «Антиплагиат» Ережесіне сәйкес жазбаша жұмыстарды тексеру келесі мақсаттарға мүмкіндік береді:

- студенттердің жазбаша жұмыстарын тексеру процесін оптимизациялау, оны сапалырақ, ыңғайлырақ, жылдамырақ және технологиялық жағынан жетілдіру;
- оқытушылардың еңбек шығынын азайту, оларды мәтіндік ұқсастықтар немесе қарызға алынған материалдарды іздеуден арылту;
- студенттердің жазбаша жұмыстардың сапасын бақылау;
- Студенттердің өз пікірлерін қалыптастырып, оларды тәуелсіз түрде баяндау және жеткізе білу қабілетін дамыту арқылы Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз Университетінің бәсекеге қабілеттілігін арттыру;

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

1.7 Студенттердің орындаған жазбаша жұмыстарының соңғы бағасы «Антиплагиат» АП көрсеткен нәтижелерді ескере отырып қойылады.

Ескерту: өзгерістер 2021-2022 оқу жылының II семестрінен бастап Ережеге енгізілген.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

3. Нормативтік құжаттар

Бұл Ереже келесі нормативтік құжаттардың талаптарын ескере отырып әзірленген:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 30 қазан №595 бұйрығы «Білім берудің тиісті типтегі ұйымдарының қызметінің Типтік ережелерін бекіту туралы» (2022 жылғы 18 қарашадағы №145 бұйрықпен енгізілген өзгерістер мен толықтыруларымен).

2. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 17 маусым №391 бұйрығы «Білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және олардың сәйкестігін растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы» (2022 жылғы 24 қарашадағы №152 бұйрықпен енгізілген өзгерістер мен толықтыруларымен).

3. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 20 сәуір №152 бұйрығы «Кредиттік оқу технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру ережелерін бекіту туралы» (2022 жылғы 23 қыркүйек №79 бұйрықпен енгізілген өзгерістер мен толықтыруларымен).

4. Халықаралық Шерхан Мұртаза атындағы Тараз Университетінің академиялық саясаты (2022 жылғы 23 қарашада Ғылыми кеңестің отырысында бекітілді, хаттама №4).

5. Академиялық адалдық туралы Ереже (2019 жылғы 23 наурызда Ғылыми кеңестің отырысында бекітілді, хаттама №8).

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮҚ НҮ 6-2023

2. Терминдер мен анықтамалар

Плагиат	- басқаның шығармасын өз атымен көрсету немесе оны өз еңбектерінде авторына сілтеме жасамай пайдалану;
Қолдану / Алу (Заимствование)	- туындыны ұрлау немесе басқа автордың еңбегін өз жұмыстарында пайдалану;
Дәйексөздеу (Цитирование)	- басқа автордың еңбегінен үзінді алу және оны өз жұмысында қолдану;
Дұрыс дәйексөздеу (Корректное цитирование)	- мәтін үзіндісін автордың аты-жөні, шығарманың атауы көрсетіліп және дәйексөз мақсатына сәйкес көлемде беру;
Дұрыс дәйексөздеу (Некорректное цитирование)	- мәтін үзіндісін авторға сілтеме жасамай, шығарманың атауын көрсетпей немесе дәйексөз мақсатына сәйкес келмейтін көлемде беру;
Оригиналдық (Оригинальность)	- студенттің немесе зерттеушінің жұмысының өз авторлық еңбегі болып, басқа авторлардың мәтіндері мен идеялары авторға сілтеме жасай отырып қолданылғанын білдіретін көрсеткіш;
Қарызға алу есебі (Отчет заимствования)	- студенттің немесе зерттеушінің жазбаша жұмысында пайдаланылған, басқа авторлардың мәтіндері мен идеяларының жалпы көлемге қатынасы жөніндегі есеп;
Есептегі үлес (Доля в отчете)	- «Антиплагиат» жүйесінде табылған мәтіндік ұқсастықтардың жалпы құжат көлеміне қатынасы;
Мәтіндегі үлес (Доля в тексте)	- мәтіннің жалпы көлеміне қатысты табылған мәтіндік ұқсастықтардың немесе дәйексөздердің қатынасы.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

4. «Антиплагиат» АБ жұмысының ұйымдастырылу тәртібі

4.1 «Антиплагиат» АП жұмысында келесі тұлғалар қатысады:

- әкімші;
- сарапшы;
- кафедра жауапты тұлғасы;
- Студенттер / оқушылар.

Оқушылардың жазбаша жұмыстарын тексеру жұмыстарын үйлестіретін әкімші, сарапшы және кафедра жауапты тұлғасы ректордың бұйрығымен тағайындалады.

4.2 Функционалдық міндеттер:

Әкімші қамтамасыз етеді:

- «Антиплагиат» АБ жүйесінің тиісті техникалық жабдықталуын және үздіксіз жұмысын қамтамасыз етеді;

- «Антиплагиат» АБ жүйесіне қолжетімділігі бар университет қызметкерлерін тіркеу, өшіру және блоктау;

Сарапшы қамтамасыз етеді :

- жұмысты тексеруге қабылдауды тіркеу және ұқсастыққа (заимствование) тексеру нәтижелері туралы анықтамалар беру;

- оқушылардың жазбаша жұмыстарын тексеру кезінде мәтіндерді «Антиплагиат» жүйесі арқылы автоматтандырылған тексеру және талдау;

- Шерхан Мұртаза атындағы ХТУ-де орнатылған «Антиплагиат» автоматтандырылған мәтіндерді тексеру жүйесінде, жүйеден өткен жазбаша жұмыстардың электрондық нұсқаларын пайдалана отырып, өзінің дереккөздер коллекциясын қалыптастыру ;

- жазбаша жұмыстарды есепке алу үшін электрондық журнал жүргізу;

Кафедра жауапты тұлғасы қамтамасыз етеді:

- жазбаша жұмыстарды «Антиплагиат» АБ арқылы тексеру үшін сарапшыға беру;

- жазбаша жұмыстарды жетекшілерден қабылдау ;

- сарапшынан анықтамалар мен есептерді алу.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

5. Оқушылардың жазбаша жұмыстарын плагиатқа тексеру тәртібі

5.1. Әр кафедрада оқу жылының басында қызметкерлердің арасынан оқушылардың жазбаша жұмыстарын ұқсастыққа (заимствование) тексеруді ұйымдастыруға жауапты тұлға тағайындалады. Жауапты тұлғаның қызметін бақылауды кафедра меңгерушісі жүзеге асырады.

5.2. Жазбаша жұмыс тек қана оның түпнұсқалық пайыз мөлшері белгіленген нормаларға сәйкес болған жағдайда оң бағалана алады. Жазбаша жұмыстардың түпнұсқалық нормалары әр оқу жылының басында университет Ғылыми кеңесі арқылы бекітіледі.

5.3. Оқушы жазбаша жұмыс файлын (дипломдық жұмыс, магистрлік диссертация (жоба), курстық жұмыс, реферат, өзіндік жұмыс) кафедра жауапты тұлғасына береді, кейін оны сарапшыға өткізу және «Антиплагиат» автоматтандырылған жүйесінде тексеру үшін.

Файл атауында оқушының тегі мен инициалдары көрсетілуі тиіс (мысалы: Айтжанов С.К.).

5.4. Оқушы «Антиплагиат» жүйесінде тексеру үшін жазбаша жұмысын келесі мерзімдерде тапсыруға міндетті:

- Магистрлік диссертация (жоба) — қорғауға дейін кемінде 20 күн бұрынмагистерская;
- Дипломдық жұмыс (жоба) — қорғауға дейін кемінде 10 күн бұрын;
- Курстық жұмыстар, рефераттар, өзіндік жұмыстар, СҒЗЖ, МҒЗЖ — қорғауға (тапсыруға) дейін кемінде 5 күн бұрын.

5.5. Жазбаша жұмыстарды тексеру үшін әр кафедрада кесте жасалады, ол кафедра меңгерушісі мен сарапшының бірлескен бекітуімен қабылданады. Кесте оқушыларға хабарланады.

 INTERNATIONAL TECHNICAL UNIVERSITY	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

Бекітілген кестеге сәйкес оқушылар жазбаша жұмыстарын кафедра жауапты тұлғасына электрондық тасымалдағышта тапсырады. Жауапты тұлға файлды тексеру үшін сарапшыға береді. Жазбаша жұмыстарды «Антиплагиат» жүйесінде тексеруді сарапшы жүзеге асырады.

5.6. Жазбаша жұмыстың тапсырылғаны мен қабылданғаны туралы факт сарапшы тарапынан «Жазбаша жұмыстарды есепке алу электрондық журналына» жазба енгізу арқылы тіркеледі және жеке тіркеу нөмірі беріледі.

5.7. «Антиплагиат» жүйесінде тексеру нәтижелері бойынша есеп жасалады, онда құжаттағы алынған фрагменттер түс арқылы ерекшеленеді және алынған дереккөздерге сілтемелермен бірге көрсетіледі.

5.8. Тексеру нәтижелері бойынша ұқсастыққа (заимствование) тексеру қорытындысы туралы анықтама дайындалады. Анықтама «Жазбаша жұмыстарды есепке алу журналына» тіркеледі және кафедра жауапты тұлғасына беріледі.

5.9 Жазбаша жұмысты толықтыру қажет болған жағдайда оқушыға өзгерістер енгізуге және жұмысты қайта тексеру үшін 3 (үш) күн ішінде тапсыруға құқығы бар.

Оқушыға ұқсастыққа (заимствование) тексеруден өтуге ең көбі үш мүмкіндік беріледі. Бірінші және екінші әрекеттер тегін жүзеге асырылады. Үшінші әрекет университетте белгіленген тарифтерге сәйкес ақылы негізде жүргізіледі.

Үшінші тексеру нәтижесінде плагиат ретінде бағаланатын ұқсастық фактілері анықталған жағдайда оқушы ағымдағы оқу жылында жазбаша жұмыс қорғауға құқығынан айырылады.

Алайда, оқушыға осы жұмысты келесі оқу жылында қорғауға ұсыну мүмкіндігі сақталады, бұл ретте жұмыс ұқсастыққа тексеруден жалпы тәртіп бойынша өтеді және қолданыстағы нормативтік-құқықтық актілер талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.»

 SHERKHAN MURTAZA UNIVERSITY	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

Жасанды интеллект технологияларын пайдалану

5.10. Жазбаша жұмыстарды даярлау кезінде ақпараттық технологияларды, соның ішінде жасанды интеллект (ЖИ) жүйелерін тек қосымша құрал ретінде пайдалану рұқсат етіледі (ақпарат іздеу, материалды құрылымдау, орфография мен стильді тексеру және т.б.), академиялық адалдық принциптерін сақтау шартымен.

5.11. Оқушы тапсырған жазбаша жұмыстың мазмұнына жеке жауапкершілікке ие, соның ішінде мәтіннің дұрыстығы, шынайылығы және түпнұсқалығы үшін, жасанды интеллект құралдарын пайдалануына қарамастан.

5.12. Жасанды интеллект жүйесімен генерацияланған мәтінді толық немесе ішінара өздік авторлық жұмыс ретінде, мұндай технологияларды пайдаланғаны туралы тиісті ескерту жасамай ұсыну академиялық адалдық принциптерін бұзу ретінде қарастырылады.

5.13. Жасанды интеллект жүйелерін пайдаланған жағдайда оқушы міндетті:

- оларды пайдаланғанын «Әдістеме», «Кіріспе» бөлімінде немесе жұмыстың ескертпесінде көрсету;
- алынған материалды өз бетінше қайта өңдеу;
- фактілік деректердің, сілтемелер мен дәйексөздердің дұрыстығын тексеру.

5.14. Жұмыстың өздігінен орындалғанына негізделген күмән туындаған жағдайда кафедра қосымша сұхбат, оқушының жазбаша түсіндірмесі немесе авторлықты растаудың басқа нысанын тағайындауға құқылы.

5.15. Жасанды интеллект технологияларын адал пайдаланбау фактілері анықталған жағдайда, оқушыға университеттің ішкі нормативтік актілеріне сәйкес жауапкершілік шаралары қолданылады.

	Шерхан Мұртаза атындағы Халықаралық Тараз университеті	СМЖ ҚН 3-2-2-03-2023
	Академиялық саясат басқармасы «АНТИПЛАГИАТ» автоматтандырылған бағдарламасы туралы ереже	СМЖ «Оқу әдістемелік үрдіс» ҮК НҮ 6-2023

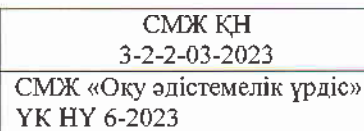
5.16. Қажет болған жағдайда жазбаша жұмысты жетілдіру үшін оқушы 3 күнтізбелік күн ішінде түзетулер енгізуге және жұмысты қайта тексеруге тапсыра алады.

Жазбаша жұмыста плагиат анықталған жағдайда үшінші рет тексеру ақылы негізде жүргізіледі.

5.17. Жазбаша жұмыс қабылданып, оң баға қойылғаннан кейін Университеттің ішкі дерекқорында «Антиплагиат» жүйесінде орналастырылады.

Егер жұмыс қабылданбаса, оны түзетуден кейін қайта жүктеу мүмкіндігі беріледі.

«Антиплагиат» жүйесіне жазбаша жұмыстарды жинау жүйенің ішкі дерекқорын қалыптастыру және толықтыру мақсатында жүргізіледі.

[illegible]